

nødvendigt element i vores samfund, hvor det offentlige udgifter til uddannelses-, social- og sundhedsområdet udgør en stadig stigende del af Danmarks bruttonationalprodukt.

Stigningen afspejler de store samfundsmæssige forandringer, der har fundet sted fra 1960'erne og frem til i dag. Mangel på arbejdskraft satte gang i byggeriet af daginstitutioner og udbygningen af dagplejen, så kvinderne i større tal kunne frigøres til arbejdsmarkedet. Omsorgen for de ældre blev flyttet fra familien til offentligt regi. Der skulle frigøres nye intelligens- og arbejdsreserver til den kapitalistiske produktion. Vi organiserede simpelt hen det tidligere forsørgersamfund på en ny måde. Arbejdsmarkedet blev åbnet for mennesker med nedsatte arbejdsevner. Der blev investeret i revalidering, omskoling og genoptræning.

I løbet af 1970'erne så en række nye sociale ordninger dagens lys i form af bistandslov, dagpengereform og efterløn. Men samtidig med disse velfærdsgevinster var der også velfærdstab. Produktionen krævede effektivitet, tempoet blev højere og højere, prisen var hurtig nedslidning og stigning i antallet af arbejdsbetingede lidelser. Årsagerne var både overbelastning og misligholdelse af sikkerhedsregler. Samtidig stillede befolkningen krav om at få del i den stigende velfærd. Samfundskagen voksede. Der blev mere til alle, men der fandt aldrig en reel omfordeling sted. Afstanden mellem de rige og den almindelige befolkning og de fattige voksede.

De sidste årtier har velfærdspolitikken skullet lappe på de skader, som massearbejdsløsheden påførte såvel fællesskabet som den enkelte i 1970'erne og 1980'erne. Den samfundsmæssige forsørgerbyrde er ikke større i dag, end den var i 1950'erne, forsørgelsen har bare skiftet karakter fra at være et individuelt privat eller familiemæssigt anliggende til at være en kollektiv, en offentlig opgave, der i modsætning til familieforsørgelsen afspejles i statsregnskabet.

Fokus har i hele debatten været, om man nu også havde råd til disse ordninger. Ingen debat kunne være mere skæv, men den slags diskussioner har det som altid sådan, at det, alle siger og har en tendens til at sige, bliver en sandhed, som er en slags lovmeassighed. Vi vil gerne fra Enhedslisten give vores bidrag til at aflive de myter om, at vi ikke har råd.

Vi står ved afslutningen af en social omstillingsproces, hvor både mænd og kvinder har deres egen indkomst enten via arbejdsmarkedet

eller via det offentlige overførselssystem. Børns uddannelsesmuligheder skal ikke afhænge af, om forældrene har penge. De ældre skal ikke være afhængige af, om de har børn, der kan forsørge dem. Det er Enhedslistens hensigt, at denne omstillingsproces, som har været i gang i to menneskealdrer i Danmark skal føres til ende, og det håber vi også er regeringens hensigt.

Det er netop velfærdssamfundets grundidé, at solidariteten bliver et fælles anliggende for alle og ikke noget, der kun vedrører familien eller dem, som har bestemte positioner i samfundet. For mange har der bag velfærdsprojektet ligget et ønske om at fremme en øget social solidaritet, økonomisk udjævning og tryghed, men de gode hensigter er kun i ringe udstrækning blevet til virkelighed. Desværre er tendensen de sidste år gået den forkerte vej i forhold til udjævning mellem folks reelle leveniveau, og det er både i forhold til indkomst og i forhold til de såkaldte gratisydelse og i forhold til lønindkomst.

I stedet for virkeliggørelse af de socialpolitiske ideer om forebyggelse, tryghed, trivsel, hurtig og tilstrækkelig hjælp fulgte den ene begrænsning, nedskæring og forringelse efter den anden. Velfærdssamfundet har været under konstant pres de sidste 10-20 år. Både de socialdemokratiske regeringer og de borgerlige regeringer i 1970'erne, 1980'erne og 1990'erne har gennemført en lang række konkrete nedskæringer, nogle gange med lidt forskellige begrundelser, men de, det går ud over, har nok været lige glade med indpakningen.

Fra borgerligt hold har vi også de sidste par år set et mere grundlæggende angreb på velfærdsstaten og velfærdssamfundet som idé. En stor del af de borgerliges menneskefjendske menneskesyn er allerede blevet omsat til praktisk politik. Men i de rækker hylder man jo det gamle mundheld om, at mer vil have mer. Det betyder, at enhver forringelse, som den nuværende regering laver, blot bliver mødt med et krav om endnu større forringelser fra borgerligt hold samt gentagne forslag om brugerbetaling og opgør med kollektivydelse, de såkaldte gratisydelse.

Der er ikke lige vilkår på arbejdsmarkedet. Det skaber tværtimod ulighed og social opsplitning. Arbejdsmarkedet er kun for de stærke med de rigtige kvalifikationer. I et arbejdsmarkedsræs, hvor man skal være omsvingsparat, omstillingsrobust, fleksibel, ansvarlig, have overblik og kunne klare sig i hæsblæsende tempo, er der alt for mange, der falder udenfor.